

wg rozdzielnika

szanowni Państwo,

W nawiązaniu do pytań przesłanych w korespondencji mailowej oraz wątpliwości, które pojawiły się podczas spotkania informacyjno-szkoleniowego zorganizowanego w dniach 30-31 marca br. dotyczącego w szczególności wniosku o dofinansowanie w ramach środka 4.1 *Rozwój obszarów zależnych od rybactwa z wyłączeniem realizacji operacji polegających na funkcjonowaniu lokalnej grupy rybackiej oraz nabywaniu umiejętności i aktywizacji lokalnych społeczności w ramach osi priorytetowej 4 PO RYBY 2007-2013*, poniżej przedstawiam odpowiedzi na zadane pytania.

1. Kwalifikowalność beneficjentów

Zgodnie z treścią § 2 pkt 2 rozporządzenia regulującego tryb i warunki przyznawania pomocy w ramach osi 4 PO RYBY 2007-2013¹, pomoc finansowa jest przyznawana wnioskodawcy, o którym mowa w art. 9 pkt 1 ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. *o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego* (Dz. U. Nr 72, poz. 619 z późn zm.), jeżeli spełni warunki podane w rozporządzeniu. Wspomniany przepis ustawy mówi, że pomoc może być przyznana beneficjentowi, który jest:

- 1) osobą fizyczną,
- 2) osobą prawną,
- 3) jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną,
- 4) podmiotem organizacyjnie wyodrębnionym na podstawie dokumentów statutowych lub założycielskich w strukturze jednostki, o której mowa w punktach 2 i 3.

Wątpliwości budzić może ostatnia kategoria beneficjentów, czyli podmioty organizacyjnie wyodrębnione na podstawie dokumentów statutowych lub założycielskich w strukturze osoby prawnej lub w strukturze tzw. „ułamkowej osoby prawnej”. Zaliczenie takich jednostek do kategorii beneficjentów oznacza, że co do zasady pomoc finansowa może być udzielona jednostce, która nie ma ani osobowości prawnej, ani zdolności prawnej, a jedynie jest wyodrębniona w strukturze podmiotu, który takie cechy posiada.

¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 października 2009 r. *w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwracania pomocy finansowej na realizację środków objętych osią priorytetową 4 – Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013* (Dz. U. Nr 177, poz. 1371), zwane dalej „rozporządzeniem”.

Odnośnie podmiotów wymienionych w pkt 4 uznać należy, że jeżeli dokument statutowy podmiotu wymienionego w pkt 2 lub 3 przewiduje istnienie w strukturze tego podmiotu określonej jednostki organizacyjnej, to może być ona również beneficjentem osi priorytetowej 4. Jednostka taka nie musi zostać wyraźnie określona z nazwy w takim dokumencie statutowym lub założycielskim. Istotne jest jednak, by w dokumencie tym określono jakiego typu jednostki organizacyjne w strukturze podmiotu mogą być tworzone (na przykład przez podanie informacji, że są to zakłady, gospodarstwa lub sołectwa). Wyodrębnienie organizacyjne danej jednostki ze struktury osoby prawnej albo podmiotu, o którym mowa w pkt 3 może nastąpić na podstawie uchwały lub decyzji odpowiedniego organu, zgodnie z przepisami regulującymi jego funkcjonowanie.

Dokumentami, do których należałoby się odwołać, sprawdzając czy dana osoba prawna lub jednostka organizacyjna, o której mowa w pkt 3 przewiduje istnienie takich wyodrębnionych jednostek organizacyjnych będą na przykład: statut stowarzyszenia, statut gminy, umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, umowy osobowych spółek prawa handlowego, statut spółki akcyjnej. Jeżeli w tych dokumentach znajduje się informacja, że dany podmiot może tworzyć np. zakłady, sołectwa lub gospodarstwa i następnie w przepisany prawem sposób podmiot ten podjął decyzję (przyjął uchwałę) o utworzeniu takiej jednostki, uznać należy że tak utworzony podmiot będzie spełniał warunki, o których mowa w art. 9 pkt 1 in fine przywołanej ustawy z dnia 3 kwietnia.

Uznać również należy, że jeżeli określony akt prawa powszechnie obowiązującego, który reguluje funkcjonowanie danej grupy podmiotów przewiduje, że dany podmiot może w swej strukturze wyodrębnić jednostki organizacyjne i jednostki takie zostały później przez dany podmiot wyodrębnione, to również takie jednostki organizacyjne mogą być beneficjentem operacji w ramach osi 4 PO RYBY 2007-2013.

Biorąc powyższe wywody pod uwagę, należy uznać, że muzea i inne instytucje kultury, szkoły, oddziały, koła, nadleśnictwa i sołectwa które zostały wyodrębnione w strukturze organizacyjnej danej osoby prawnej (na przykład w strukturze jednostkach samorządu terytorialnego) mogą być beneficjentami osi 4 PO RYBY 2007-2013.

Wskazać jednak należy, że podmioty, które zostały wyodrębnione w strukturze organizacyjnej samorządu województwa nie mogą być beneficjentem osi 4 PO RYBY 2007-2013. Wynika to z faktu, że w przypadku zawarcia umowy o dofinansowanie operacji pojawiłaby się konieczność zawarcia umowy z samym sobą, tj. między samorządem województwa występującym jako instytucja pośrednicząca dla osi 4 PO RYBY 2007-2013 a jednostką organizacyjną, która korzysta z osobowości prawnej tego samorządu. Jednostki organizacyjnie wyodrębnione przez samorząd województwa ze swej struktury nie mają ani osobowości ani zdolności prawnej, zatem nie mogą we własnym imieniu zawierać umów i dokonywać innych czynności prawnych. W stosunkach prawnych zawsze korzystają z upoważnienia podmiotu, który wyodrębnił je ze swojej struktury organizacyjnej. Dlatego uznać należy, że w szczególności pomoc na realizację operacji nie może zostać udzielona parkom krajobrazowym, które zgodnie z art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody tworzy się w drodze uchwały sejmiku województwa. W tym samym trybie uchwała się statut parku krajobrazowego. Uznać zatem należy, że parki krajobrazowe są wprawdzie jednostkami organizacyjnie wyodrębnionymi w strukturze samorządu województwa, który posiada osobowość prawną, ze względu jednak na wskazany zakaz zawierania umów z samym sobą, nie mogą być beneficjentami osi 4.

Jeśli chodzi o możliwość ubiegania się o środki przez Lasy Państwowe oraz nadleśnictwa i regionalne dyrekcje lasów państwowych wskazać należy, że sytuację prawną tych podmiotów reguluje ustawa z dnia 28 września o lasach. Zgodnie z jej treścią lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa zarządza Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, zwane "Lasami Państwowymi" (art. 4 ust. 1 tej ustawy). Lasy Państwowe są jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej i reprezentują Skarb Państwa w zakresie zarządzanego mienia (art. 32 ust. 1). W skład Lasów Państwowych wchodzi

Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, regionalne dyrekcje Lasów Państwowych, nadleśnictwa oraz inne jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. Uznać zatem należy, że zarówno Lasy Państwowe, jak i inne wymienione w art. 32 ust. 2 ustawy o lasach jednostki organizacyjne mogą być beneficjentem osi priorytetowej 4 PO RYBY 2007-2013, ponieważ wymienia je ustawa o lasach państwowych.

Zaznaczyć jednocześnie należy, że to, czy dana jednostka spełnia wymagania określone w art. 9 pkt 1 ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. należy rozpatrywać każdorazowo indywidualnie, w przypadku wątpliwości co do możliwości ubiegania się przez daną jednostkę o pomoc.

Kolejne zagadnienie dotyczące ubiegania się o pomoc przez podmioty wyodrębnione w strukturze osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej, ale posiadającej zdolność prawną jest związany z obliczaniem limitu finansowego dla każdego beneficjenta. Szereg przepisów wskazanego rozporządzenia (np. § 3 ust. 3) wyznaczają określony limit finansowy, do którego każdy z beneficjentów w okresie realizacji programu operacyjnego może uzyskać dofinansowanie. W związku z tym dla każdego beneficjenta została ograniczona wysokość środków, o które może aplikować w ramach osi 4, niezależnie od ilości operacji, które będzie realizował.

Zdaniem Departamentu Rybołówstwa uznać należy, że każdy podmiot w strukturze osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej posiadającej zdolność prawną jest odrębnym beneficjentem. Wynika to z dosłownego brzmienia art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybactwa z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz z treści § 2 pkt 2 rozporządzenia. Każdy z wymienionych w art. 9 ust. 1 ustawy podmiotów jest bowiem odrębnym wnioskodawcą. Zatem limit finansowy dla podmiotu wyodrębnionego w strukturze osoby prawnej lub w strukturze jednostki organizacyjnej posiadającej zdolność prawną oblicza się niezależnie od limitu finansowego wyznaczonego dla samego podmiotu, który wyodrębnił w swej strukturze danego beneficjenta. Każdy z wyodrębnionych w strukturze z podmiotów realizuje operacje do pełnej wysokości limitu finansowego podanego w odpowiednim przepisie rozporządzenia.

2. Kwalifikowalność wydatków - § 3 ust.1 pkt 2 rozporządzenia

a) *w jaki sposób należy definiować pojęcie „małej architektury” w kontekście celu związanego z poprawą funkcjonowania transportu publicznego. Pojęcie małej architektury jest zdefiniowane w Ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz.U z 2006 r., Nr 156, poz.1118), jednak definicja ta nie znajduje uzasadnienia dla omawianego rodzaju operacji. Co zatem decydować ma o zakwalifikowaniu obiektu infrastruktury drogowej do „małej architektury”?*

Za obiekty małej architektury należy uznać obiekty budowlane określone w art. 3 pkt 4 ustawy *Prawo budowlane* (Dz. U. 1994, Nr 89, poz 414) z wyłączeniem tych obiektów, których dofinansowania z PO RYBY 2007-2013 zabraniają odrębne przepisy.

W związku z powyższym obiektem małej architektury w rozumieniu polskiego prawa budowlanego jest niewielki obiekt budowlany, którego nie można zaklasyfikować jako:

- budynku (posiada fundamenty i dach),
- budowli,
- tymczasowego obiektu budowlanego,
- urządzenia budowlanego.

A zatem w kontekście przepisów rozporządzenia mówiących o operacjach, których celem ma być poprawa funkcjonowania transportu publicznego oraz zgodnie powyższymi informacjami do obiektów małej architektury można zaliczyć np. wiaty przystankowe, barierki odgradzające, słupki parkingowe itp.

3. Kwalifikowalność wydatków - § 3 ust.1 pkt. 3 rozporządzenia

- a) *proszę o potwierdzenie, że przykładowy zakres projektów (...) polegającego w szczególności na remoncie chodników, parkingów, placów, ścieżek rowerowych (...) nie stanowi katalogu zamkniętego i kwalifikowalne są również projekty polegające na budowie/ remoncie (nie stanowiącym bieżącej konserwacji)/ przebudowie ww. elementów.*
- b) *proszę o potwierdzenie, że sformułowanie: rewitalizację miejscowości przez realizację zintegrowanego projektu (...) oznacza możliwość realizacji pojedynczego elementu/ składowej kompleksowego, zintegrowanego projektu.*
- c) *proszę o wyjaśnienie czy zintegrowany projekt o którym mowa w § 3 ust.1 pkt.3 winien mieć postać jakiegoś rodzaju formalnego dokumentu (plan rewitalizacji miejscowości, plan odnowy miejscowości)? A jeśli tak, jakie elementy winien on zawierać?*
- d) *proszę o potwierdzenie, że w ramach tej kategorii możliwa jest realizacja projektu polegającego na remoncie i wyposażeniu (w ramach jednego projektu).*

W ramach § 3 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia, sformułowanie „w szczególności” wskazuje na istnienie katalogu otwartego operacji w ramach których możliwe jest realizowanie operacji. Co za tym idzie, pomimo że literalnie mowa jest jedynie o *remoncie chodników, parkingów, placów, ścieżek rowerowych, terenów zielonych, parków, budynków i obiektów publicznych pełniących funkcje społeczno-kulturalne, sportowe, rekreacyjne lub ich wyposażeniu* możliwie jest także ubieganie się o pomoc w zakresie m. in. budowy, rozbudowy itp. ww., jak również innych niewymienionych w przepisie obiektów i terenów, o ile wpisują się to będzie i służyć rewitalizacji miejscowości.

Ponadto, sformułowanie użyte w § 3 ust. 1 pkt. 3, tj. „rewitalizacja miejscowości poprzez realizację zintegrowanego projektu...” oznacza, że wnioski o dofinansowanie muszą obejmować inwestycje lub działania, które wpisują się w jeden, całościowy plan, program, strategię itp. przygotowaną i obejmującą teren danego obszaru. Dokument taki powinien obejmować obszar gminy, jej części lub kilku gmin oraz powinien być zaaprobowany przez podmiot, do którego kompetencji należy wydawanie takich dokumentów (w praktyce bywają nimi głównie podmioty publiczne, w szczególności gminy).

Z drugiej strony, pojęcie „zintegrowany projekt” może mieć odzwierciedlenie w kilku wnioskach o dofinansowanie złożonych przez różnych beneficjentów, w zakresie danej inwestycji. Nie musi ona jednak być częścią programu, o którym mowa powyżej, a jedynie dotyczyć większej operacji, której poszczególne elementy wspólnie tworzyć będą zintegrowany projekt.

Jednocześnie, zauważyć należy, że termin rewitalizacja z samej definicji, poza specyficznymi przypadkami, wyklucza inwestycje w zakresie budowy czy rozbudowy.

4. Kwalifikowalność wydatków - § 3 ust.1 pkt.4 rozporządzenia

- a) *czy w ramach tego zakresu możliwe jest wsparcie realizacji inwestycji bez względu na funkcję obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków. Przykład: czy osoba fizyczna (nie będąca rybakiem, nie prowadząca działalności gospodarczej może uzyskać dofinansowanie na remont (...) obiektu „zabytkowego”, który pełni funkcję wyłącznie mieszkalną. A jeśli tak proszę o potwierdzenie, że przysługujący poziom dofinansowania wynosi 85% kosztów.*

W ramach powyższego, ujętego przepisami rodzaju operacji pomoc przyznawana jest na operacji, których głównym celem jest zachowanie i rewitalizacja obiektu, jako zabytku. W przypadku spełniania przez niego funkcji mieszkaniowych, nie mieści się to w ww. zakresie, gdyż inwestycja służyć będzie podniesieniu jakości warunków mieszkaniowych osób prywatnych, a nie ochronie tego obiektu.

Zachowanie i rewitalizacja obiektu zazwyczaj ma miejsce m. in. wtedy, gdy obiekt służy szerszej grupie lokalnej społeczności, a podmiotem realizującym inwestycję jest podmiot publiczny lub społeczny w ramach swoich statutowych lub ustawowych zadań.

5. Kwalifikowalność wydatków - § 3 ust.1 pkt.5 rozporządzenia

a) proszę o wyjaśnienie, czy w związku z realizacją projektu w ramach tej kategorii możliwe jest ponoszenie nieograniczonych kosztów na przygotowanie niezbędnej infrastruktury i zakup wyposażenia. Przykład: organizowanie kółka informatycznego: czy w takiej sytuacji możliwy jest np. remont pomieszczenia na potrzeby jego prowadzenia, zakup zestawów komputerowych, rzutnika, projektora ekranu i innego sprzętu? Czy też wydatki takie winny być kwalifikowalne w ramach kosztów ogólnych i limitu 10% wartości netto operacji?

W ramach powyższego, pomoc udzielana może być na działania i inwestycje związane z przygotowaniem takich kół zainteresowań, jednak do momentu rozpoczęcia przez nie właściwej działalności. Od tego momentu bowiem mówić należy o funkcjonowaniu takiego wydarzenia, a nie o jego przygotowaniu. Dlatego w ramach tego działania możliwe jest przyznanie pomocy m. in. na remont i wyposażenie obiektu, w którym takie wydarzenia będą miały miejsce, natomiast nie będą wydatkiem kwalifikowanym np. wydatki administracyjne w zakresie funkcjonowania koła.

Również mając na uwadze powyższe, zakup komputerów, zestawów tematycznych itp. będą kosztem kwalifikowanym na ogólnych zasadach przewidzianych we właściwych przepisach. Natomiast, do kosztów ogólnych zalicza się koszty, które poniesione zostały w zakresie przygotowania i rozliczenia operacji.

6. Kwalifikowalność wydatków - § 3 ust.1 pkt.6 rozporządzenia

*a) w jaki sposób należy definiować pojęcie „małej infrastruktury turystycznej”. Pojęcie małej infrastruktury turystycznej **nie jest nigdzie zdefiniowane**. Co zatem decydować ma o zakwalifikowaniu obiektu do „małej infrastruktury turystycznej”. Jaka może być podstawa prawna odmowy przyznania pomocy?*

Pojęcie „mała infrastruktura turystyczna” na potrzeby osi 4 PO RYBY 2007-2013 stanowi inwestycję we wszelkiego rodzaju obiekty, budynki i tereny, które służą przyjeżdżającym na dany obszar turystom, zaspokajaniu ich potrzeb związanych z bierną oraz aktywną turystyką. Jak słusznie zauważono, pojęcie to nie jest zdefiniowane w żadnym obowiązującym akcie prawnym. Co za tym idzie, nie ma ograniczeń w tym zakresie, oprócz celu operacji (j.w.) oraz jej ram finansowych, tj. 2.000.000 zł na jednego beneficjenta, z tym że pomoc na jedną operację nie może przekroczyć 1.000.000 zł.

Podstawą prawną do odmowy przyznania pomocy są przepisy rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu (...) z dnia 15 października 2009 r.

7. Kwalifikowalność wydatków - § 3 ust.1 pkt. 9 rozporządzenia

a) proszę o potwierdzenie, czy w świetle obecnie obowiązującego rozporządzenia możliwe jest poniesienie wydatków na realizację projektu poza obszarem LSROR, np. kampania medialna w regionalnej telewizji na Śląsku? Proszę o wyjaśnienie, czy w ramach ww. kategorii możliwa jest jakakolwiek forma promocji konkretnego produktu, usługi, przedsiębiorcy, konkretnej działalności?

Zgodnie z § 20 do kosztów kwalifikowanych nie zalicza się kosztów ponoszonych poza obszarem objętym LSROR z wyłączeniem operacji polegających na promowaniu współpracy międzyregionalnej lub międzynarodowej między LGR. Jednocześnie planowana jest zmiana przepisów rozporządzenia, która polegałaby na umożliwieniu realizacji operacji w innym zakresie poza obszarem LSROR.

Jednocześnie, w ramach planowanej nowelizacji rozporządzenia z dnia 15 października 2009 r. przewiduje się możliwość realizacji operacji poza obszarem objętym LSROR. Dotyczy to tzw. operacji miękkich, w tym promocji obszaru, szkoleń, kursów itp., które z racji swej specyfiki mogłyby być realizowane poza tym obszarem, bez uszczerbku dla celu i zasad realizacji osi 4 PO RYBY 2007-2013. Są to operacje polegające na:

- funkcjonowaniu LGR oraz nabywaniu umiejętności i aktywizacji lokalnych społeczności;
- promowaniu współpracy międzyregionalnej lub międzynarodowej między LGR;
- wzmocnieniu konkurencyjności i utrzymaniu atrakcyjności obszarów zależnych od rybactwa, realizowanych w zakresie określonym w § 3 ust. 1 pkt 9;
- restrukturyzacji i reorientacji działalności gospodarczej oraz dywersyfikacji zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa, w drodze tworzenia dodatkowych miejsc pracy poza tym sektorem, realizowanych w zakresie określonym w § 4 ust. 1 pkt 5."

8. Kwalifikowalność wydatków - § 3 rozporządzenia - proszę o wyjaśnienie czy możliwe jest łączenie kilku zakresów w ramach jednego projektu.

Tak, w ramach jednego wniosku o dofinansowanie możliwe jest realizowanie operacji w kilku zakresach ,wskazanych w tym wniosku. Jednakże, musi to mieć miejsce w ramach jednego rodzaju operacji. Oznacza to, że możliwe jest realizowanie operacji w kilku zakresach jedynie w ramach *wzmocnienia konkurencyjności i utrzymania atrakcyjności obszarów zależnych od rybactwa*, natomiast nie jest możliwe realizowanie jej w ramach jednego wniosku w zakresie „*wzmocnienia konkurencyjności...*” oraz „*ochronie środowiska i dziedzictwa przyrodniczego na obszarach zależnych od rybactwa w celu utrzymania jego atrakcyjności...*”.

9. Kwalifikowalność wydatków - § 5 ust.1 pkt.1 rozporządzenia - w jaki sposób należy definiować pojęcie „sprzedaży bezpośredniej” oraz „produktów rybactwa”.

Sprzedaż, przez uprawnionego do rybactwa, w rozumieniu przepisów o rybactwie:

- a) śródlądowym, lub przez wykonującego rybołówstwo morskie, w rozumieniu przepisów o rybołówstwie, żywych lub schłodzonych produktów rybołówstwa, niepoddanych czynnościom naruszającym ich pierwotną budowę anatomiczną:
  - konsumentowi końcowemu ze statków, z wyłączeniem statków zamrażalni i statków przetwórci, lub w miejscach prowadzenia sprzedaży bezpośredniej, w tym znajdujących się na terenie gospodarstw rybackich, na targowiskach, lub
  - do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego,
- b) uśmiercanie, wykrwawianie, odgławianie, usuwanie płetw i patroszenie produktów rybołówstwa,
- c) sprzedaż produktów rybołówstwa poddanych czynnościom, o których mowa w lit. b):
  - konsumentowi końcowemu ze statków, z wyłączeniem statków zamrażalni i statków przetwórci, lub
  - konsumentowi końcowemu w miejscach prowadzenia sprzedaży bezpośredniej, w tym znajdujących się na terenie gospodarstw rybackich, na targowiskach, lub
  - do zakładów prowadzących handel detaliczny z przeznaczeniem dla konsumenta końcowego.